

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMO STATUTO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO STATUTO NR. I-399 33,
34 STRAIPSNIŲ, DVIDEŠIMT DEVINTOJO² SKIRSNIO PAKEITIMO IR STATUTO
PAPILDYMO NAUJU 186⁹ STRAIPSNIU“
PROJEKTO

1. Statuto projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2020 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 152 „Dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimo“ paskelbė valstybės lygio ekstremaliąją situaciją visoje šalyje dėl COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) plitimo grėsmės bei nustatė trečią (visiškos parengties) civilinės saugos sistemos parengties lygį, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimu Nr. 207 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“ (galiojo iki 2020 m. birželio 16 d.) buvo paskelbtas karantinas visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. lapkričio 4 d. nutarimu Nr. 1226 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“ paskelbtas karantinas visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. Seimo posėdžiai yra pagrindinė Seimo darbo forma. Pagal Konstitucijos 76 straipsnį Seimo struktūrą ir darbo tvarką nustato Seimo statutas. Seimo statutas turi įstatymo galią. Pagal Seimo statute nustatytą taisyklę Seimo posėdžiai vyksta Vilniuje, Seimo rūmuose. Kai Seimas negali susirinkti Seimo rūmuose, Seimo Pirmininkas arba Seimo valdyba gali laikinai paskirti kitą posėdžių vietą (Seimo statuto 87, 186⁸ straipsniai). Taigi, šiuose Seimo posėdžiuose Seimo nariai dalyvauja ir Seimo nario teises ir pareigas įgyvendina fiziškai. Seimo narių fizinis dalyvavimas Seimo posėdžiuose sudaro sąlygas Seime plisti COVID-19 ligai (koronaviruso infekcijai). Dėl šios užkrečiamosios ligos plitimo Seime gali kilti grėsmė Seimo konstitucinių įgaliojimų įgyvendinimui.

Pagal Konstituciją visada privalo būti užtikrinama, kad Konstitucijoje nustatyti Seimo įgaliojimai būtų įgyvendinami nepertraukiamai ir kad šalyje esant bet kokiai situacijai Tautos atstovybė galėtų konstruktyviai, efektyviai ir nepertraukiamai įgyvendinti aukščiausiąją suverenią Tautos galią (Konstitucinio Teismo 1994 m. vasario 24 d., 2004 m. liepos 1 d. nutarimai). Pagal Konstituciją negali būti tokių teisinių situacijų, kai kuri nors valstybės valdžią įgyvendinanti institucija nefunkcionuoja (Konstitucinio Teismo 2004 m. liepos 1 d. nutarimas). Taigi, Seimas turi veikti nepertraukiamai ir vykdyti savo konstitucinius įgaliojimus.

Pagal Konstituciją Seimas turi vykdyti jam Konstitucijoje nustatytus įgaliojimus ir tais atvejais, kai Konstitucijos 142 straipsnyje nurodytais atvejais ir Lietuvos Respublikos karo padėties

įstatymo nustatyta tvarka įvesta karo padėtis, Konstitucijos 144 straipsnyje nurodytais atvejais ir Lietuvos Respublikos nepaprastosios padėties įstatymo nustatyta tvarka įvesta nepaprastoji padėtis, Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo nustatyta tvarka paskelbta ekstremalioji situacija ir Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka paskelbtas karantinas.

Siekiant užtikrinti nepertraukiamą Seimo veiklą ir konstitucinių įgaliojimų vykdymą, kai susidarius ypatingoms situacijoms dėl akivaizdžių ypatingų aplinkybių Seimo nariai negali fiziškai susirinkti į Seimo posėdį Seimo posėdžių salėje ar kitoje laikinoje Seimo posėdžio vietoje, išimtiniais atvejais turi būti galimybė pasirinkti kitokį negu įprasta Seimo posėdžių rengimo būdą – organizuoti šiuos posėdžius nuotoliniu būdu. Tokį būdą siūloma įteisinti teikiamu Seimo statuto projektu.

2. Statuto projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai.

Projektą teikia Seimo nariai Viktorija Čmilytė-Nielsen, Jurgis Razma, Paulius Saudargas, Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė, Vytautas Mitalas, Julius Sabatauskas, Andrius Mazuronis.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami statuto projekte aptarti teisiniai santykiai.

Pagal Seimo statute nustatyta taisyklę Seimo posėdžiai vyksta Vilniuje, Seimo rūmuose. Kai Seimas negali susirinkti Seimo rūmuose, Seimo Pirmininkas arba Seimo valdyba gali laikinai paskirti kitą posėdžių vietą (Seimo statuto 87, 186⁸ straipsniai). Taigi, šiuose Seimo posėdžiuose Seimo nariai dalyvauja ir Seimo nario teises ir pareigas įgyvendina fiziškai. Seimo posėdžių organizavimas nuotoliniu būdu Seimo statute nėra reglamentuotas, nors išimtiniais atvejais, kai dėl akivaizdžių objektyvių aplinkybių (priežasčių) ar siekiant riboti užkrečiamųjų ligų plitimą Seimo nariai negali fiziškai susirinkti į posėdį Seimo rūmuose, toks reglamentavimas yra būtinas siekiant užtikrinti nepertraukiamą Seimo veiklą ir konstitucinių įgaliojimų vykdymą.

Seimo statuto 33 straipsnyje ir dvidešimt devintajame² skirsnyje fragmentiškai reglamentuotas Seimo valdybos, Seimo komitetų ir komisijų darbas organizuojant posėdžius nuotoliniu būdu, tačiau šis reglamentavimas apima tik ekstremaliosios situacijos atvejį ir nereglamentuoja Seimo posėdžių organizavimo nuotoliniu būdu karo padėties, nepaprastosios padėties ar karantino atvejais. Be to, nėra nustatyti reikalavimai dėl šiuose posėdžiuose dalyvaujančių Seimo narių tapatybės nustatymo.

Seimo statuto 33 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad kai Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo nustatyta tvarka paskelbiama ekstremalioji situacija, Seimo valdybos posėdis gali būti organizuojamas ir sprendimai priimami nuotoliniu būdu realiuoju laiku elektroninių ryšių priemonėmis. Šiuo būdu priimant Seimo valdybos sprendimus, turi būti užtikrintas Seimo valdybos

nario tapatybės ir jo balsavimo rezultatų nustatymas, o pagal galimybes daromas garso įrašas ir posėdis transliuojamas Seimo interneto svetainėje.

Seimo statuto dvidešimt devintojo² skirsnio 186¹¹ straipsnyje nustatyta Seimo komitetų ir komisijų, kitų Seimo struktūrinių padalinių darbo tvarka paskelbus ekstremaliąją situaciją. Šiuo atveju Seimo valdybos sprendimu komitetų ir komisijų posėdžiai gali būti organizuojami ir sprendimai priimami nuotoliniu būdu realiuoju laiku elektroninių ryšių priemonėmis. Šiuo būdu priimant komitetų ir komisijų sprendimus, turi būti užtikrintas Seimo nario tapatybės ir jo balsavimo rezultatų nustatymas, o pagal galimybes daromas garso įrašas ir posėdis transliuojamas Seimo interneto svetainėje. Kitų Seimo struktūrinių padalinių veikla taip pat derinama su Seimo valdyba.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

Įtvirtinus Seimo statuto projekte siūlomą nuotolinį Seimo posėdžių organizavimo būdą, bus sukurtos teisinės prielaidos užtikrinti nepertraukiamą Seimo veiklą ir konstitucinių įgaliojimų vykdymą ir ypatingų situacijų atvejais, kai Seimo nariai dėl objektyvių priežasčių negali fiziškai susirinkti į Seimo posėdžių salėje vykstančius posėdžius.

Galimybė organizuoti posėdžius nuotoliniu būdu numatoma visomis išimtinėmis situacijomis – įvedus karo padėtį arba nepaprastąją padėtį, paskelbus ekstremaliąją situaciją arba karantiną.

Numatomos vienodos teisiškai pagrįstos galimybės nuotoliniu būdu organizuoti Seimo, Seimo valdybos, Seniūnų sueigos, Seimo struktūrinių padalinių – komitetų, pakomitečių ir komisijų posėdžius, o paskelbtos ekstremaliosios situacijos ir karantino laikotarpio pradžioje pakeistos Seimo statuto 33 ir 34 straipsnių nuostatos dėl Seimo valdybos darbo įtraukiamos į keičiamą Seimo statuto dvidešimt devintąjį² skirsnį.

Projekte nustatoma, kad sprendimus dėl Seimo posėdžių organizavimo nuotoliniu būdu minėtos išimtinės situacijos atvejais ir kilus grėsmei Seimo veiklos nepertraukiamumui priima Seimo valdyba. Tokie Seimo valdybos sprendimai ne tik turi atitikti formalias sąlygas, bet ir būti motyvuoti.

Keičiamame Seimo statuto 186¹⁰ straipsnyje nustatomi siūlomo reguliavimo taikymo ypatumai, susiję su kitomis Seimo statuto normomis, reglamentuojančiomis įvairius procedūrinius posėdžių aspektus. Be to, nustatomi atvejai, kuriais dėl teisinės ar organizacinės specifikos Seimo posėdžiai nuotoliniu būdu negali būti rengiami.

Keičiamo Seimo statuto 186¹¹ straipsnio 2 dalyje nustatomas vienas iš esminių reikalavimų, užtikrinančių Seimo veiklos teisėtumą, skaidrumą ir neleidžiančių kilti abejonėms dėl Seimo

priimamų sprendimų, – kad Seimo nariai privalo įgyvendinti savo teises ir vykdyti pareigas asmeniškai, joks asmuo negali perimti kito Seimo nario – Tautos atstovo teisių ir pareigų. Toks reikalavimas suformuluotas Konstitucinio Teismo doktrinoje (Konstitucinio Teismo 2010 m. spalio 27 d. išvada).

Užtikrinant reikalavimo Seimo nariui įgyvendinti teises ir vykdyti pareigas asmeniškai įgyvendinimą, keičiamo Seimo statuto 186¹¹ straipsnio 3 dalyje nustatomi reikalavimai dėl Seimo nario tapatybės nustatymo. Prisijungdamas prie Seimo posėdžio Seimo narys turi savo tapatybę patvirtinti pagal Lietuvos Respublikos elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų įstatymo reikalavimus, t. y. elektroniniu parašu. Galiojantys įstatymai nereglamentuoja kitokios asmens tapatybės nustatymo elektroninėje erdvėje tvarkos. Tokia pati asmens tapatybės nustatymo tvarka papildomai nustatoma ir įgyvendinant daugiausiai įtakos Tautos ir valstybės gyvenimui turinčią Seimo nario funkciją – balsuojant dėl įstatymų ir kitų Seimo teisės aktų priėmimo. Visų kitų Seimo nario teisių ir pareigų įgyvendinimo Seimo posėdyje atvejais – registruojantis, pasisakant, balsuojant kitais, t. y. ne dėl teisės aktų priėmimo, klausimais nustatoma papildoma, įstatymų nereglamentuota tapatybės nustatymo priemonė – vaizdo ir garso fiksavimas. Šie duomenys būtų saugomi dėl to, kad prireikus būtų galima patikrinti, ar buvo laikomasi Seimo nario asmeninio teisių įgyvendinimo principo.

Keičiamo Seimo statuto 186¹¹ straipsnio 4 dalyje įteisinama galimybė nuotoliniu būdu organizuojamuose posėdžiuose prisijungiant saugiomis elektroninių ryšių priemonėmis dalyvauti ir kitiems Seimo posėdyje svarstomais klausimais dalyvaujantiems asmenims, ir į posėdį kviestiems asmenims.

Keičiamame Seimo statuto 186¹² straipsnyje nustatoma Seimo valdybos kompetencija priimant sprendimus dėl posėdžių organizavimo nuotoliniu būdu.

Keičiamuose Seimo statuto 186¹³ ir 186¹⁴ straipsniuose nustatoma galimybė laikantis Seimo posėdžiams nustatytų reikalavimų nuotoliniu būdu rengti Seniūnų sueigos, Seimo komitetų, pakomitečių ir komisijų posėdžius.

Keičiamame Seimo statuto 186¹⁵ straipsnyje nustatomi ginčų dėl įstatymų leidybos ar kitų procedūrinių klausimų, susijusių su nuotoliniu būdu organizuojamais posėdžiais, ypatumai – sudaroma galimybė Etikos ir procedūrų komisijai, be kita ko, gauti ir patikrinti Seimo narių tapatybės nustatymo duomenis; taip būtų užtikrinta galimybė nagrinėti ginčus dėl specifinio nuotoliniu būdu organizuojamų posėdžių metu galinčio kilti klausimo – asmenišką Seimo nario teisių įgyvendinimo ir pareigų atlikimo.

Atsižvelgiant į tai, kad būtinybė užtikrinti tinkamą Seimo darbą organizuojant posėdžius nuotoliniu būdu egzistavo ir prieš registruojant šį Seimo statuto projektą, o projekte siūlomus

reikalavimus atitinkančių techninių sprendimų įgyvendinimas gali užtrukti, projekto 5 straipsnio 3 dalyje numatyta suteikti Seimo valdybai teisę siekiant užtikrinti nepertraukiamą Seimo darbą laikinai, iki bus įdiegtos Seimo statuto reikalavimus atitinkančios Seimo nario tapatybės nustatymo priemonės, nustatyti kitokias Seimo nario tapatybės nustatymo priemones.

5. Galimos neigiamos priimto Seimo statuto pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Priėmus siūlomą Seimo statuto pakeitimą ir jo pagrindu įgyvendinus Seimo ir jo padalinių posėdžių organizavimo nuotoliniu būdu technines priemones, tam tikrą laiką galimas Seimo darbo ir posėdžių metu atliekamų procedūrų sulėtėjimas ar sutrikimas dėl galimų technologinių trikdžių ir žmogiškųjų veiksnių, taip pat dėl papildomo laiko objektyviai reikalaujančių reikalavimų įgyvendinimo.

6. Statuto įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Statuto įgyvendinimas kriminogeninei situacijai ir korupcijai įtakos neturės.

7. Statuto įgyvendinimo įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Siūlomo Seimo statuto pakeitimo priėmimas neturės įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8. Statuto inkorporavimas į teisinę sistemą, kokie šios srities teisės aktai tebegalioja (pateikiamas šių aktų sąrašas) ir kokius galiojančius teisės aktus būtina pakeisti ar panaikinti, priėmus teikiamą projektą.

Priėmus siūlomą Seimo statuto pakeitimą, turės būti keičiami Seimo valdybos priimti teisės aktai, reglamentuojantys Seimo, Seimo valdybos, kitų Seimo struktūrinių padalinių veiklos ir posėdžių organizavimo tvarką (Seimo kanceliarijos reglamentas ir kt.).

9. Statuto projekto rengimas laikantis Valstybinės kalbos, Įstatymų ir kitų teisės norminių aktų rengimo tvarkos įstatymų reikalavimų ir atitikimas bendrinės lietuvių kalbos normoms, projekto sąvokų ir jas įvardijančių terminų įvertinimas Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Statuto pakeitimo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos įstatymo, kitų įstatymų ir kitų norminių teisės aktų reikalavimų.

10. Statuto projekto atitiktis Europos Sąjungos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei.

Statuto pakeitimo projektas neprieštaruoja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvencijos nuostatomis bei Europos Sąjungos teisei.

11. Statuto įgyvendinimui reikalingi lydimieji aktai.

Lydimųjų aktų priimti nereikės.

12. Statuto projekto įgyvendinti reikalingos biudžeto lėšos.

Statuto pakeitimo projektui įgyvendinti reikės įgyvendinti Seimo, Seimo valdybos, kitų Seimo struktūrinių padalinių posėdžių organizavimo nuotoliu būdu techninius sprendimus, užtikrinančius posėdžių organizavimą, posėdžių dalyvių tapatybės nustatymą, posėdžių eigos fiksavimą, balsavimo rezultatų nustatymą. Tam reikalingų biudžeto lėšų poreikis bus žinomas įstatymų nustatyta tvarka atlikus viešųjų pirkimų procedūras ir gavus tiekėjų pasiūlymus.

13. Projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Negauta.

14. Projekto rengėjai

Statuto projektą parengė Seimo kanclerio 2020 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. 400-IVK-263 sudaryta darbo grupė. Darbo grupės vadovė – Seimo kanceliarijos Teisės departamento Valstybinės teisės skyriaus vyresnioji patarėja Ona Buišienė, darbo grupės nariai, Seimo kanceliarijos valstybės tarnautojai: Rimantas Beržvinskas – Veiklos administravimo departamento Informacinių technologijų eksploatavimo skyriaus vedėjas, Alius Cirtautas – Seimo posėdžių sekretoriato patarėjas, Birutė Leonavičienė – Veiklos administravimo departamento Informacinių sistemų skyriaus vedėja, Lina Milonaitė – Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto biuro vedėja, Vaida Servetkienė – Dokumentų departamento direktorė, Pranas Žukauskas – Teisės departamento Viešosios teisės skyriaus vyresnysis patarėjas.

15. Projekto reikšminiai žodžiai.

„Seimo posėdis“, „nuotolinis Seimo posėdis“, „nuotoliniu būdu“

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Europos Sąjungos valstybėse narėse parlamento posėdžių organizavimas nuotoliniu būdu įteisintas septyniose valstybėse ir Europos Parlamente. Iš jų Estija, nors ir įteisinusi tokį posėdžių organizavimo būdą, jo nenaudoja. Galima paminėti, kad, pavyzdžiui, Ispanijoje, Estijoje parlamento narių tapatybei nustatyti naudojamas elektroninis parašas, o Europos Parlamente po balsavimo priimtus dokumentus parlamento nariai papildomai pasirašo elektroniniu parašu.

Teikia:

Seimo nariai

Viktorija Čmilytė-Nielsen

Jurgis Razma

Paulius Saudargas

Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė

Vytautas Mitalas

Julius Sabatauskas

Andrius Mazuronis